

בעזה ש"ת

גליון

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בלתי מוגה

דא"ח ושיחו"ק שב"ק וישלח תשע"ג

◀ גליון כ"ב ▶

יו"ל ע"י מערכת "ארץ הצבי" קרעטשניף
פעיה"ק ירושלים תובב"א

© כל הזכויות שמורות
למערכת ארץ הצבי
קרעטשניף
פעיה"ק ירושלים תובב"א

להנצחות ניתן לפנות:
להר"ר יחיאל שטיינפלד הי"ו - 052-7653486
הר"ר אלימלך ווייס הי"ו - 052-7171882

בחזרת והעתקת הדא"ח לגליון זה השתתפו:
הרב **צ.א.ש.** שליט"א
הב' **מנדל גרין** נ"י - הב' **יוסף הרשקוביץ** נ"י

בכתיבה ועריכה:
הר"ר **אברהם גליק** הי"ו
ב"ב

דא"ח ושיחו"ק שב"ק פרשת וישלח תשע"ג

ליל שב"ק – אחרי קידוש

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום וגו', עם לבן גרתי. פירש"י גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מלוות שמרתי. והקשו המפרשים מה התכוון יעקב להודיע לעשו ששמר תרי"ג מלוות, וכי עי"ז יוכל להרגיע כעסו מעליו ולמנוח חן בעיניו.

ואפשר לפרש בהקדם מה שכתב זקה"ק זי"ע ברזא דשבת (פ' שמות) על הפסוק (שמות ד, ב) ויאמר אליו ה' מה זה צידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו וגו' ויהי לנחש וינס משה מפניו, שהתורה בא ללמדינו סדרי הנהגת כלל ישראל, כי מטה הוא לשון הטייה והכנעה, כפירש"י על הפסוק (בראשית כד, סד) ותפול מעל הגמל, וצתרגום וארכינת, הטתה עצמה.

אבן איתא בגמרא (כתובות ק"ג:) דבשעת פטירתו של רבי אמר לצני גדול אני צריך, נכנס רבן גמליאל אליו ומסר לו סדרי נשיאות, אמר לו צני נהוג נשיאותך ברמה זרוק מרה בתלמידים.

דכאשר העת לעשות לטובת בני ישראל, צריך להיות צנחי' ויגבה לבו בדרכי ה' יאחזו לדיק צו וילך לצטט דרכו, וזהו ויאמר אליו ה' מה זה צידך, ר"ל מהו מידתך, ויאמר מטה מלשון הטייה ושפלות, ויאמר השליכהו ארצה, פי' שצעת הצורך לטובת בני ישראל יעזוב וישליך הענוה ויתלצש עוז לפעול לישועתם, וישליכהו ארצה ויהי לנחש, הכוונה אם השליך לגמרי ארצה את מידת הענוה, ויהי לנחש כדברי רש"י שזהו אומנתו של הנחש הקדמוני שהשיא להתגאות באמר ונפקחו עיניכם, וינס משה מפניו, שמשה צרח ממדה זו, ויאמר ה' אל משה שלח ידך ואחזו בצנבו, פי' שמזה ומזה אל תנח ידך, רק צעת הצורך לטובת עם בני ישראל, וכן עשה ויחזק צו ויהי למטה בכפו, ששתי המידות היו צידו, כי הכל צעתו מה טוב. והיינו מה שאמר במחלקותו של קרח ואנחנו מה, אבל בשעת צרתן של ישראל התפלל ושאל למה הרעות לעם הזה, ולמה ה' יחרה אפך בעמך, עכדה"ק.

ובבמו קן יעקב אצינו אחז צמידת הענוה, אבל כאשר בא להלחם

להראות שיש לו כוחות מרוצים, ואז יתגאה במצוות ומעשים טובים שלו, שזכוחם יכול לנצח למלחמה עם יצר הרע ולכבוש, אבל צעת תורה ותפילה כאשר הולך לעבוד את ה', יכפוף את קומתו ויתבונן בשפלות עצמו.

ולברורה זו המשך ואמר קצנתי מבדל החסדים ומבדל האמת, שצריך האדם לחשוב בקרבו שאין צו זכותים כלל, ועדיין לא עשה שום חסד עם ישראל, ומבדל האמת שלא הגיע עדיין לשום שלימות ולעצדו צמידת האמת, ועדיין רחוק הוא מעצודה בשלימות, שאפילו כאשר כבר היה לו חיזה השגה בעצודת ה', או שהצליח להתגבר על יצר הרע, אין זה בזכותו כלל, אלא רק צסייעתא דשמיא, וזה אשר עשית את עבדך, כי כל העצדות היה צאתערותא דלעילא, וע"כ בי במק"י, הוא לשון צושה ע"ד הכתוב (דברים כה, ג) ונקלה אחיך לעיניך, שנתמלא צושה מכל הזכותים והחסדים אשר עשה אתו הקב"ה.

ומפיים הכתוב ועתה היית לשני מחנות, שיאחוז האדם צסתי המידות, שכאשר לוחם עם יצר הרע אז יגבה לבו, ולא ירא ולא יחת ממנו, כי כוחותיו צמתניו להתגבר על יצרו

עם עשו שהוא מקור הקליפות והסטרא אחרת התלצט צגאווה דקדושה, ולזה אמר וישלח יעקב, היינו שהשליך מעצמו מידת יעקב המורה על ענוה ושפלות, והתורה צו ללמד לכל איש ישראל הדרך הישרה אשר יצור לו, שכאשר צריך להלחם עם הרע, לא יאמר מי אנכי ומה כוחי, אלא ישליך מלפניו מידת הענוה, שאין העת להתנהג בענוה, - וידוע מאמר הנדיקים עה"פ כי הלל רשע על תאוות נפשו שהתגברות הילצה"ר נעשה פתאום עניו כהלל, וכל עצירה נכון לו, - אלא אדרבא יגבה לבו צדרכי ה', להתאזר עוז להלחם עמו צכל תוקף ועוז. וזה ששלח יעקב מלאכים לפניו, היינו ששלח לפניו המלאכים שנצראים מכה מצוות ומעשים טובים שלו, כדי להוכיח לו מה רב כוחו וחילו לנצח את הרע והסט"א המפריע מעצודת ה', וע"כ אינו ירא ומפחד ממנו, ויוכל להכניע אותו צניקל.

ולברורה זו צויה להודיעו עם לצן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, שיש עמו הכוח של תרי"ג מצוות, שע"ז יוכל לעמוד נגדו צמלחמה ולנצחו.

אבן דרך זו מוצחרת זו הוא רק כאשר צריך להלחם עם יצר הרע,

הרע ולהכניעו, חבל בהגיע עת תורה ותפילה אז יאחזו צמידת הענוה והשפלות, שעדיין לא זכה עדיין למאומה בעניני עצודת ה'.

בשעת אכילת הדגים

בה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי. אפ"ל בהקדם מה דאיתא צספה"ק גועם אלימלך (פ' ויצא) דלצן רומז ללוצן העליון. ולוצן העליון מורה על רחמים וחסדים ששורשם הוא ממידת אהבה, גרתי הוא מלשון יראה על דרך הכתוב (במדבר כב, ג) ויגר מואב (ע' דברי אלימלך בפרשתו). והנה יעקב חצינו צאמת זכה להגיע למדריגות רמות ציותר עד שהיה יכול להשתמש צמלאכים ממש ולשלוח אותם צשליחותו, וכידוע צסם הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע לפרש דברי רש"י ל מלאכים ממש, דכאשר איש מישראל עושה מצוה צשלימות, נצרא מלאך שלם צכל חצרו, ואם אינו מקיים המצוות צשלימות, אין המלאך נצרא שלם צכל חצרו כי אם צחסרון חצרים כמו יד או רגל וכד', וזהו מלאכים ממש, שיעקב חצינו עשה המצוות צשלימות ועי"ז נצראו מלאכים שלמים צכל חצריהם.

תמיד שלא השיג עדיין שלימות נפשו, וזהו בה אמר עבדך יעקב, שיעקב אמר לעצמו צצצרון רוח, אם ילבין, האם זכיתי צצר להשיג מידת אהבה האמיתית, יגרתי האם זכיתי צצר להשיג מידת היראה האמיתית, ולזה המשיך ואמר ואחר עד עתה, ואיתא צמדרש (ב"ר פכ"א ס"ו) אין ועתה חלא לשון תשובה, ועדיין לא זכה לתשובה אמיתית, כי רק צתשובה אמיתית אפשר להעלות ולתקן הכל שיהיה צשלימות לנחת רוח לפני הצורא ית"ש.

וירא יעקב מאוד וגוי לשני מחנות, ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והבהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. ואפ"ל בהקדם הא דאיתא צשולתן ערוך (אור"ח ס"א) יתגבר כארי לעמוד צצוקר לעצודת צוראו, וכתב הרמ"א ולא יתצייש מפני צני אדם המלעיגים עליו צעצודת השי"ת גם צהצנע לכת וכו'. דלכאורה דברי הרמ"א סותרים אהדדי, שמתחיל ולא יתצייש מפני צני אדם, שמורה על עצודה צפהרסיא, ומקיים גם צהצנע לכת, שיעצוד צננעא.

וביאר זקה"ק הרזא דשבת זי"ע שאכן האדם צריך לאחזו צשני

אבל יעקב חצינו צרוצ ענוותנותו לא החזיק טיבותיה לנפשיה, וחשש

גאות ויוהרה ת"ו, והיה המחנה הנשאר לפליטה, הוא חלק העבודה שצנעא תשאר לפליטה. אולם לא רק עבודה זו תשאר לו לפליטה, אלא שהעבודה צנעא תוכיח על העבודה שבהתגלות שגם זו היה כוונתו לשם שמים, ותשאר לו לפליטה שהמסטינים והסטרא אחרא לא יהיה להם שליטה על העבודה שלו.

ועפ"י יש לבאר המוצא בשולחן ערוך (או"ח סימן רמב ס"א) שיש נוהגין לאכול מוליתא צליל שבת זכר למן שהיה מכוסה למעלה ולמטה. לרמו שהעבודה צנעא ובהסתר מחפה על כל העבודות שבהתגלות, לדעת שכולם היו צלתי לה' לצדו.

מנחה אבותינו ורבותינו הק' לומר צעת אכילת הדגים, לשון הגמרא (ברכות ב.) אנה מזרעא דיוסף קא אחינא דלא שלטא ציה עינא צינא. והכוונה על דרך דאיתא שם בגמרא, מה דגים שצים, מים מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין עין הרע שולטת בהם.

וי"ל צביאור הענין שזכה יוסף שאין עין הרע שולטת בזרעו, דאיתא

המידות, שגם מזה וגם מזה אל תנח ידך, כי חוצת האדם הוא לשמור ולקיים המצוות בהתגלות לעיני בני אדם, ולא יתצייש מהמלעיגים, ולא יתפעל מאחרים, וכוונתו תהיה רצויה צלתי לה' לצדו, אולם איך יוכל לצחון ענמו האם אכן כל מעשיו המה צלתי לה' לצדו, ולא בשביל הראות מעשיו לבני אדם, ע"כ מוסיק הרמ"א גם והצנע לכת, היינו שיהיה לו מצוה ועבודה שעושה רק צנעא, ושם אדם לא ידע מזה, וזה יוכיח ויעיד שכל מעשיו אפי' הנגלים הם לשם שמים.

אבן מדוקדק צלשון הרמ"א וגם הצנע לכת, דגם הוא לשון ריבוי, והיינו שרוב עבודתו של האדם צריך להיות צנעא לכת.

ובזה ציאר אאמו"ר זי"ע סימני ליל הסדר נפון צרך, שהעבודה של 'נפון' לעבוד את ה' צנעא לכת, 'צרך', היא היא העבודה המצורכת.

ובדרך זה יש לבאר ענין שני המחנות, שרומז על שני אופני העבודה של הצנע לכת וצפהרסיא, אשר האדם צריך לעבוד בשני האופנים, ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והבהו, שחם יבוא היצר הרע ויתגבר על חלק העבודה בהתגלות, להכניס צלצ האדם

יגילו מידי עשו כאשר עושה עצמו כאח
וצרצונו להיטיב אתו.

ליל שב"ק – בשולחן הטחור

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו
אחיו וגוי, וישבו המלאכים
אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל
עשו וגם הולך לקראתך וארבע
מאות איש עמו. ויש לדקדק שיעקב
אמר עשו אחיו, והמלאכים אמרו באנו
אל אחיך אל עשו, וטעמא דעיי.

ואפשר לבאר על פי משל דכאשר
אומה אחת יולדת כנגד
אומה אחרת, מהו המוצחן לידע האם
פניהם מועדות לשלום או למלחמה,
שאלו צראש הולכין אנשי הנצח,
ומאחריהם הולך השר, אות הוא
שבאים למלחמה, והשר מגודל יראתו
ופחדו שאל יפול בידי שונאיו, ע"כ
שולח את חייליו לפניו להלחם בעצורו,
אלו הם כאשר עובר מלכס צראשם,
ואחריו כל השרים החשובים, ורק
אח"כ באים אנשי הנצח, הרי זה מוכיח
שפניו מועדות לשלום.

והנה כתב האלשיך הק' על הפסוק
(דברים כו, ו) וירעו אותנו המנרים
ויענונו, וירעו הוא מלשון ריעות,
דהיינו שהמנרים ראו להתחזר עם בני

צמדרש (ב"ר פצ"ח ס"ח) צשעה שינא יוסף
למלוך על מנרים, היו צנות מלכים
מניצות עליו דרך החרכין, והיו
משליכות עליו שירין וקטלין ונזמים
וטבעות, כדי שיתלה עיניו ויציט צהן,
אעפ"כ לא היה מציט צהן, ע"כ.
ומעתה י"ל שבצכות ששמר עיניו ולא
הרים עיניו להסתכל עליהם, והוא
צמדה כנגד מדה, עלי עין, ולכן זכה
למתנה טובה זה, שלא תשלוט עין
הרע זו וצורעו. שמירת עיניים כהוגן
הוא הענה והסגולה שלא ישלוט זו
עיה"ר ח"ו.

הצילני נא מיד אחי מיד עשו. ידוע
שתיבת נא הוא לשון תפילה,
מיד אחי מיד עשו, שיעקב אבינו אף
שהשיג מדריגות רמות ונשגבות
בעבודת השי"ת כאשר ציארנו למעלה,
בהקדם דברי האלשיך הק' וירעו
אותנו המנרים ויענונו, שהעיניו היותר
גדול שהיה לצנ"י היה כאשר וירעו
אותנו המנרים, שראו להיות ריעים עם
ישראל, ועד"ז היה יעקב אבינו ירא
וחרד שאל יבוא עשו לקראתו באחווה
ורעות כאח, כדי שיוכל צניקל למשוך
אותו צרשתו, ועל זה התפלל שהקב"ה

אבל המלכאים חזרו והשיבו אותם
 דבר, באנו אל אחיך אל עשו,
 שעשו מראה עצמו כאחיו, וזדעתו
 להתחזר עמך באחיה ורעות, וראה
 לדבר וגם הולך לקראתך וארבע מאות
 עמו, דהיינו שעשו הולך צראש
 המחנה, ומאחריו נלצים ארבע מאות
 איש, ומכאן ראה שצא לכרות ברית
 שלום ואחיה, ולזה המשך וירא יעקב
 מאוד ויזר לו, שהטער מאוד על
 הדבר הזה, שעשו רעה להתחזר אליו.

אבן יעקב אצונו התבונן בקרבן כדת
 מה לעשות לקדם את פני הרעה,
 עד שעלה זדעתו תחבולה ועצה טובה,
 ויחך את העם אשר אתו וגו' לשני
 מחנות, שחילק את העם לשני מחנות,
 כמו שעשו דוד המלך ויואב שר הצבא,
 שזעת מלחמה חילקו את אנשי הצבא
 לשני מחנות, מחנה א' הלכו כנגד
 השונא ומחנה א' צאו מאחורי השונא,
 כדי שיוכלו ללכדם משני הצדדים, וחשב
 בקרבן ששם יצא אל המחנה האחת
 והכהו, היינו שעשו ינסה להתחזר
 עמהם ועי"ז להכות אותם דהיינו
 להרחיק אותם מדרכי ה', לא ילח
 במזימתו, כי והיה המחנה הנשאר
 לפליטה, שהמחנה השני יעמדו על
 המשמר, ללחום מלחמת ה' ציד רמה

ישראל צדק אחיה ורעות, כדי שילמדו
 ממעשיהם הרעים, וזה היה העינוי
 הגדול ביותר לצני ישראל.

וביאור הדבר, ששם המצריים לא היו
 מסתירים את שנאתם לצני
 ישראל, אלא היו שונאים לישראל בגלוי,
 אז היו צני ישראל יודעים שצריך להזהר
 מהם שלא ליפול טרף לשיניהם, אבל
 ע"י שהסתירו את שנאתם, והתעטפו
 באינטל של אחיה ורעות, שאך את
 טובת צני ישראל הם דורשים, ואין
 כוונתם להרע להם כלל, וכמו שאיתא
 עה"פ ויעזידו את צני ישראל בצרך
 צפה רך, עי"ז היה הנסיון קשה מאוד,
 כי צני ישראל לא ידעו איך להזהר
 מתחבולותיהם אשר התגלו עליהם
 להדיחם ולענותם בקושי השיעבוד.

ועפ"י הדברים האלו יתבאר הני
 מקראי קודש, וישלח יעקב
 מלאכים אל עשו אחיו, שיעקב
 הקדים את עשו לפני אחיו, להורות
 שרצונו וחפצו היתה שעשו ישאר שונא
 לו מתחילתו ועד סופו, ולא ישנה את
 טעמו לצוא לקראתו לכרות אתו ברית
 שלום ולהתחזר אתו, וע"כ הקדים אל
 'עשו' תחילה, להוכיח שהעיקר אללו
 שישאר עשו הרשע, ולא יצא להתנהג
 עמו כאחיו.

מומעזיבוזי זי"ע (ה"י כסלו), הרה"ק
המוגיד מומעזריטש זי"ע (י"ט כסלו).

כנגד הסטרה אחרת, שלא יהיה להם
שליטה על בני ישראל.

ובאמת זכות אבות מחייב את האדם
ציותר, וכמו שמבואר בשל"ה
הק' (פ' בחוקותי) מה שנאמר בפרשת
התוכחה, וזכרתי את צריתי יעקב וגו',
שקשה מדוע הפסיק בפסוק של נחמה
בתוך הקללות. ומבאר כי אף זה
הפסוק הוא מתוכחת מוסר, כי אינו
דומה רשע בן רשע החוטא לרשע בן
לדיק, כי הרשע בן לדיק עונשו מרובה,
שראה אציו מתנהג בחסידות והוא אין
מנהג אבותיו צדיו. על זה אמר אני
אזכור לך אלו הדברים לכף חובה,
שאתה מזרע אבות הקדושים אברהם,
יחזק ויעקב, ועל כל זאת לא הלכת
בדרך ישר. על כן כל איש ישים אל לבו,
וצפרט מי שיש לו אבות שהיו יראי
אלהים, צריך לראות ציותר לילך
בעקביהם, לתורה ולמעשים ולמידות,
ולילך בדרכי החמודות, עכלה"ק.

ועד"ז יתבאר נוסח התפילה (בחפילת
אהבה רבה) בעבור שמך הגדול
ובעבור אבותינו, דכשם שצריך לעבוד
את ה' בעבור שמו הגדול, כמו כן
צריך לילך בדרכי ה' הישרים בעבור
אבותינו, שזכות אבות מחייבת את
בניהם אחריהם לילך בעקבותיהם.

וע"כ המשך בתפילתו לפני ה',
הצילני נא מיד אחי מיד
עשו, שהקצ"ה יציל אותו מעשו
הרשע שצא לקראתו כאחיו, ועי"ז
ינסה למשכו צרשתו, ושלא יעלה
בדעתו של עשו לקרוא עצמו כאחיו,
ושלא יהיה לו שייכות עמו, ועי"ז לא
יוכל לשלוט עליו.

וסיים ואתה אמרת היטב היטיב
עמד, רצ"ל שיעקב אצינו ע"ה
רצה להמשיך את הישועה ולעורר את
הבטחתו של הקצ"ה, שזרעו לא יטמעו
בין זרעו של עשו, אלא ושמתי את
זרעך בחוץ הים, שיהיה נראה עליהם
שהמה זרע יעקב, זרע צרך ה'.

צפרא דשבתא - בקידושא רבא

הנה בשבוע הצעל"ט יש יארצייט של
ארבעה לדיקים אשר אבותי הק'
התייחסו אחריהם, ואלו הם הרה"ק
רבי ניסן חיים מבראדשיין זי"ע -
אציו של אלמו"ר זי"ע (י"ט כסלו),
הרה"ק רבי ניסן זי"ע אצ"ד נדבורנא
- תומנו של הרה"ק הרזא דשבת זי"ע
(י"ט כסלו), הרה"ק הרבי רבי ברוך

יִישׁ לרמוז בלשון הכתוב לכו לחמו
בלחמי, כי התורה מציא לידי
דציקות זה' כמבואר בספה"ק תניא,
וזהו הכוונה לכו לחמו, שצני העליה
מזקשים על תורה, בלחמי, שע"י
התורה יוכלו להשיג דציקות זה'.

וַיֹּאמֶר אִם יבוא עשו אֵל המחנה
האחת והבהו והיה המחנה
הנשאר לַפְּלִיטָה. ואפשר לבאר בצירוף
הענין, דהנה ידוע מה שהאריכו
בספה"ק צענין קדושת האכילה,
שצריך להעלות חלקי הגשמיות שזה
לרוחניות. וזהו עיקר חלק גדול
מהעבודה צדק החסידות, אשר לדיקי
קדמונינו נתנו דגש וחיות גדולה צענין
זה שהאכילה ושתייה יהיו בתוך קהל
ועדה, שידוע שהחוקרים אמרו שעניני
הגשמיות לאכול ולשתות וכדו', הם
דברים מגונים וע"כ יש לעשותם
צנעא, אצל להתפלל וללמוד שהם
דברים רוחניים אפשר לעשותם צנעא.
אצל דרך הבעש"ט היה להיפך
שהדברים הרוחניים היו עושים צנעא,
ואכלו צנעא חדא כל הציבור, כי גם
הגשמיות היו מעלים להיות כרוחניות.
ובפי ששמעתי לספר מפי הרה"ק
מהר"י מפשעווארסק זלוק"ל

ידוע מה שאמר הבעש"ט הקי זי"ע
מדוע עדיין בן דוד אינו בא
לגאול אותנו מהגלות, בשביל שאין
מאריכין באמירת תפילת 'אהבה רבה'
בכוונה בכל יום.

זקה"ק הרה"ק רבי מרדכי'לי
מנדבורנא זי"ע אמר שזכות
אבות צריך לנצל רק לעניני עבודת ה'.

בזמור חי ה' אומרים, גותן לחם לבד
בשר לחם חוקי הטריפנו,
תיצת 'לחם' מתפרש לכמה אנפין,
פרנסה, וגם שידוכים ע"ד הכתוב
(בראשית לט, ו) כי אם הלחם אשר הוא
אוכל, ופירש"י היא אשתו, וגם תורה
ע"ד הכתוב (משלי ט, ה) לכו לחמו בלחמי,
וגם מורה על דציקות זה', כי 'לחם'
בגימטריא ג' פעמים הוי"ה, שמורה
שהיה הוה ויהיה, שצריך להיות תמיד
דצוק זה'.

וזהו הכוונה גותן 'לחם' לכל צער,
שהקצ"ה משפיע כל ההשפעות
אשר נרמזים בתיצת לחם, אצל לחם
'חוקי' הטריפני, שכל איש מזקש מה
שקרוצ לליצו, שיש המזקשים על זיווג
הגון, ויש המזקשים פרנסה, וצני
העליה מזקשים על תורה.

העניינים אשר אפשר לפעול צנח האכילה.

ובאשר רגיל צפי לפרש הכתוב (תהלים קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לצני אדם, דבשמים נמלאים מלאכי מעלה אשר הם קדושים וטהורים, והארץ, היינו העבודה על ענייני הארציות, נתן לצני אדם, שחובת האדם הוא להמשיך הרוחניות גם צעניי הארציות והגשמיות.

ובזה ביאר זקה"ק הרבי ר' בערציי מנדבורנא זי"ע הפסוק (תהלים קלד, ב) מה שאומרים צעת נטילת ידים שאו ידיכם קודש, דצפשוט הכוונה שצריך להשגיח על הידים עד לצרכת המוציא, ולא להסיר דעתו ממנה, אצל לדרכינו יש לומר שהידיים הוא מלשון רשות, ע"ד הכתוב ויקח מן הצא צידו, ופירש"י צרשותו, ולכן אומרים פסוק זה לפני הסעודה להזכיר שצריך להעלות את ענייני הרשות להיות קודש.

ובזה יוצן הכתוב, ויאמר אם יבוא עשו, הוא השטן וילא הרע, אל המחנה האחת והכהו, ה'אחת הוא בלשון ה' הידועה, דהיינו שיצוא לקטרג על התורה והמצוות של צני ישראל שאינם בשלימות, אלא נעשו צפנויות ומחשבות זרות, והיה המחנה

שהרה"ק הרבי ר' אלימלך הסתובב בעולמות עליונים, וראה שיש מסטינים ומקטריגים על צני ישראל, ואין מליץ יושר מול מגיד פשע, וא"א להסיר המסכים המצדילים, אמר, נתיישבתי בדעתי ונטלתי ידי לסעודה, כי אין הם משיגים גודל העבודה שאפשר לפעול צעת הסעודה, ועי"ז הסתלקו ממנו, ואז היה ציכלתו להסיר הקטרוגים מעל צני ישראל. וכח זה הטביע הצע"ט שצעת שעוסקים צעניי עולם הזה, אז יהיה עת רצון למעלה.

ויפורד הדבר איתא צוה"ק (פ' עקב דף ע"ב.) דשעת אכילה שעת מלחמה, שפירושו כי צעת אכילה דווקא הוא הזמן המסוגל ללחום ולהכניע את כוחות הרע.

ובענין זה יש להוסיף שאאמו"ר זי"ע שאל את הרה"ק מהאטמאר זי"ע אודות מה שכתב בספרו הק' ויאל משה שנשתכחה תורת הצע"ט, ואמר לו הרה"ק שידע מנהג א' מהצע"ט, והוא לאכול פארפיל וצימעס צליל שב"ק. ולפי דברינו נמלא שהורה לו הדרך אשר סלל הצע"ט, שצריך להתפלל וללמוד, וצעת האכילה לפעול כל

ובזה אומרים בשם לדיקים לפרש הכתוב (שיר השירים ה, ו) נפשי יצאה בדצרו, דנפשי פירושו רצון, ע"ד הכתוב (בראשית כג, ח) אם יש את נפשכם, שהאדם מוכרח לנטא לדיבור את כל הרצונות שלו, אך אינו מרגיש בזה.

וזוהו ירמוז הכתוב ממנא חפנך ודבר דבר, שהרצוה לבחון את הרצונות שלו, ידוק על הדיבורים אשר מוציא מפיו.

הנשאר לפליטה, הכוונה על חלקי הגשמיות שאין עולה בדעתו של יצר הרע שאפשר להפכם לרוחניות, וע"כ אינו מקטרג עליהם, ועבודת האכילה אשר נעשה לשם שמים כדי שיהיה כח לעבודת ה', עולה לרצון לפני ה' באין שטן ופגע רע המונע ומעכב צעדו, והרי זה מוכיח על חלק הרוחני שהיו בשלימות, דאם חלק הגשמי היה כראוי, א"כ וודאי שחלק הרוחני היתה בשלימות הרצויה.

באכילת פצעי"י

משמיה דהרה"ק מרוזין זי"ע, שידוע שחנוך התעלה להיות מלאך מט"ט, וטעם הדבר דאיתא בזוה"ק שחנוך היה תופר מנעלים, היינו שהתחיל עבודתו מצחי' הרגלים, בחינת תיקונים מהעקביים ע"ד מצוות קלות שאדם דש צעקציו, עד שהגיע למדריגה גבוהה זו להיות מלאך אלהים.

ובזה הטעם אוכלים מאכל פצעי"י, להורות שצריך האדם להתחיל ממדריגות הקטנות מצחי' הרגלים, מצוות קלות שאדם דש צעקציו, שאינו מדקדק בהם, ורק עי"ז יתעלה ממדריגה למדריגה, עד שיגיע לשלימות המדריגות.

בתיב (ישעיה נח, יג) ממצוא חפצך ודבר דבר. יש לפרש הכוונה על פי המסופר שהבעשי"ט הקי זי"ע אמר לתלמידיו שכל פעולה שעושה האדם מוציאו לדיבור, וכל דבר חטא שעבר ח"ו, מוכרח הוא להוציאו לדיבור שיש לו חיזה שייכות לזה, ולא עבר זמן רב עד שנודמן לתלמידיו הק' לראות בצדקת דבריו הק', שנסעו עם צעל העגלה שהיה צעל עצירה, וצדקו אחריו לראות האם יוציא פעולת העצירה לדיבור, וכאשר הגיעו לאכסניא באמצע הדרך, אמרו צדקך אגב תוך כדי שיחה על אותו הענין שחטא שאסור לעשותה, הגיב ואמר שאפשר להקל בזה.

מ"מ אין כוונתו רק לתועלתו לרפא את גופו, וזהו ואתה אמרת היטב, שאם אמור יאמר גם על הרעה שהוא טובה, איטיב עמך, יזכה שהקב"ה יעשה עמו חסד מגולה, עכ"ד.

והנה איתא במדרש שהאבות נמשלו לכלי כסף וכלי זהב, שכמה שמנרפים ומזככים אותה, הכלים נעשים יפים ומפוארים יותר, אבל אנו דרא בתראה נדמים ככלי חרס אשר אם מכין עליהם בקורנוס הם נשברים מיד.

ובמעתה נמלא שפירושו של הרה"ק מצארדיטשוב הוא רק לדורות הקודמים, אשר יכלו לעמוד בכל הנסיונות, ואדרבא ראו בהם אות לטובה, אבל בדורינו אנו שכשל כח הסבל, ואין אנו יכולים לסבול הזיכור, ע"י נסיונות של מכה בקורנוס ויסורים ח"ו.

אלא יתבאר עפ"י דברי זקנינו ורבינו הבעש"ט הקי' זי"ע (הובא בתולדות יעקב יוסף פ' בא) על הכתוב (תהלים צד, א) אל נקמות הוי"ה, ולכאורה איך שיך צנקמה שם הרחמים, אלא משל לאחד שמרד צמלך, והמלך נשאו על כל השרים ועבדי המלך, וכוונתו כי אם

מאבל פלעי"י מסוגל לרפואת הגוף והנפש, כי יש מכתב ששלח הרה"ק מוהר"י מבעלזא זי"ע לא' שחלה במחלת השחפת ר"ל, שרפואתו הוא לצשל רגלי בהמה, ולשתות המים, וכתב שם ואני ערב לו שיצמח לו ריאה חדשה וצריאה.

ושמעתי על איש א' שחלה במחלה זו, והיה רגיל לעמוד בלילות מחוץ לביתו כדי לשאוף אויר, ואיש א' שעבר לידו אמר לו שמקובל סגולה לחולי זה, לצשל רגל בהמה צמים, ולשתות המים, וכן עשה ונתרפא והאריך ימים. והשתא אי הוי רפואת הגוף, הלא צוודאי שהוא גם רפואת הנפש, כי כל תחלואי הגוף צאים מתחלואי הנפש כידוע.

צפרא דשבתא - קודם ברבת המזון ואתה אמרת היטב איטיב עמך. ויתבאר בהקדם מה שביאר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע פסוק זה, שלפעמים הקב"ה שולח יסורים, אבל צאמת הם חסדים מכוסים שאין נראה לעין ואדרבה, נראה שהיא רעה והטוב מכוסה, ומשל למה הדבר דומה לרופא שחותך באיזמל בגופו של החולה, שאפילו שזה גורם שהחולה יתיישר,

ויזהו כוונת הכתוב ואתה אמרת היטב
איטיב עמך, שהקב"ה יזכך
ויטהר אותנו על ידי השפעת חסד
וגדולה, ועי"ז תתעורר בקרבנו
הרהורי תשובה וחרטה האין הרהבנו
עוז למרוד צמלך רחמן כזה הטוב
ומטיב, ונתעורר לתשובה שלימה.

ימיתנו יהיה הצער לפי שעה, מה שאין
כן אם יטיב עמו להרבות לו יקר
וגדולה על ידי זה יגדל זערו הלך
וגדול כל ימיו, ויבוא ויכלס האין העיז
פנים נגד מלך רחמן כזה, אשר לא די
שאינו מייסרו בעונש המגיע לו, אלא
עוד מתחסד עמו ומנשאו לגדולה.